

Hoe verder met het pensioendossier?

Kernteam (WPA/LCR)

27 januari 2020

DE GROTE PENSIOENFONDSEN HEBBEN OOK OVER 2019 EEN TOPJAAR GEHAD RESULTATEN VAN GEMIDDELD 17 TOT 19% RENDEMENT OP HET VERMOGEN!!!! MAAR NOG STEEDS GEEN INDEXERING.

Vooraf

'Alleen het besef van het verleden kan ons het heden doen verstaan'.

De Canon van de Nederlandse Vakbeweging laat zien dat de vakbond door de jaren heen de natuurlijke vertegenwoordiger is van hen die door arbeid in loondienst in hun levensonderhoud voorzien tegenover de bezitters die hun levensonderhoud halen uit de winst van ondernemingen waarvan zij aandelen hebben.

*De werknemer probeert zijn huid zo duur mogelijk te verkopen, door een goed loon en andere arbeidsvoorwaarden als pensioen af te spreken, terwijl ondernemers, voor hen zelf of voor hun aandeelhouders de hoogste winst **moeten** behalen door o.a. de loonkosten zo laag mogelijk te houden.*

Dit wordt de tegenstelling tussen Arbeid en Kapitaal, ook wel de klassenstrijd, genoemd.

Hetzelfde geldt ook voor de ambtenaren in overheidsdienst. Als grootste werkgever van Nederland keert de overheid salarissen uit. Om dit te kunnen doen innen zij belastingen.

Deze belastingen worden vooral door de werkenden opgebracht, want door de twijfelachtige status van belastingparadijs zijn er maar weinig bedrijven die in Nederland belasting hoeven te betalen.

Door de globalisering en het ontstaan van multinationals kunnen medewerkers makkelijk tegen elkaar worden uitgespeeld, bijv. door het verplaatsen van arbeid naar andere landen als daar als gevolg van andere wetgeving of lagere lonen meer winst kan worden gemaakt. In de afgelopen 20 jaar zijn de arbeidsverhoudingen in Nederland behoorlijk verslechterd door de enorme toename van flexwerk waar vooral ZZP-ers voor worden ingehuurd.

Zij leveren de ondernemers extra winst op, omdat ze alleen worden ingehuurd als daar behoefte aan is en omdat ze niet onder de sociale wetgeving of een CAO vallen.

Deze groep is daarmee een 'natuurlijke' bondgenoot van hen die in loondienst arbeid verrichten: de werknemers.

*De vakbeweging staat voor de vraag hoe met deze tegenstrijdige belangen, de tegenstelling, strategisch om te gaan? Belangen, waarbij de werkgevers op dit moment dominant zijn: zij bepalen of en waarin geïnvesteerd wordt en hoe werknemers worden geworven. Het verleden laat zien dat tegenover deze dominantie van de werkgevers de vakbeweging 'vakbondsmacht' **moet** ontwikkelen om acceptabele arbeidsvoorwaarden af te dwingen.*

Acties die ten koste gaan van het rendement op het geïnvesteerde vermogen om de lonen te verbeteren. Dat gaat nooit vanzelf, daarvoor is altijd "STRIJD" nodig gebleken.

Het Pensioendossier

Het Pensioen bestaat uit de AOW en het zgn. "aanvullend pensioen". De laatste is een arbeidsvoorwaarde die in de CAO's vastgelegd is. Het is een overeengekomen onderdeel van het loon. Het is loon dat niet direct, maar op een later, een uitgesteld moment zal worden uitgekeerd. De pensioenpremie, die hiervoor gereserveerd wordt, bedraagt 20% van de loonsom en vormt daarmee dus een belangrijk onderdeel in de tegenstelling tussen Arbeid en Kapitaal. Dat werd duidelijk gemaakt in één van de eerste acties in de pensioencampagnes In 2018. Toen werd aan VNO/NCW (de werkgevers) een factuur aangeboden van **6 miljard euro** voor de in 2017 niet afgedragen pensioenpremies, door het inhuren van ZZP-ers en flexwerkers, zonder pensioenopbouw! De premie voor het aanvullende pensioen is daarmee als "kostenpost" inzet van de tegenstelling tussen 'werknemers en werkgevers'. Inzet voor ons is ook wijziging van het stelsel waarin een goed pensioen in het vooruitzicht wordt gesteld met een premie die daarvan wordt afgeleid, naar een stelsel waarin

over de premie overeenstemming wordt bereikt en de hoogte van het pensioen **tezijnertijd** daarvan wordt afgeleid. Bij het pensioenconflict in 2010 noemde men dit het zgn. '*casino-pensioen!*' Om deze inzet te verhullen en de strijdbaarheid te ontmoedigen wordt het vertrouwen in het huidige stelsel systematisch ondermijnd: Het 'beste pensioenstelsel ter wereld' (dat van Nederland dus) is een 'mix' van volksverzekering (AOW) en aanvullend pensioen. Want: waarom zou je strijden voor behoud van dat 'beste stelsel', waarom betalen we premie voor het aanvullend pensioen als de pensioenen toch niet geïndexeerd worden? Kun je dan niet beter een pensioenverzekering bij een verzekeraar afsluiten? De Nederlandse Bank (DNB) en de politiek steunen de werkgevers in deze ondermijning van het vertrouwen door een omstrede rekentechniek te gebruiken die de vraag oproept of fondsen nog wel aan hun verplichtingen zouden kunnen voldoen en "verantwoord" tot indexering zouden kunnen over gaan? Niemand snapt hier nog iets van omdat het geld in de fondsen inmiddels over de randen van de kassen stroomt, de rendementen van het belegde pensioenvermogen enorm zijn, en nergens op zo'n lange termijn vooruit wordt gekeken als bij het pensioendossier. Met het niet indexeren worden de werkenden 'rijp' gemaakt om verandering van het stelsel te accepteren: om de eis tot zeggenschap op het door hen gespaarde, collectief belegde en enorm gegroeide vermogen, op te geven. *Maar het geld in de fondsen is ons geld!* **Uit dat vermogen kunnen zonder problemen de pensioenen voor de eerstkomende 50 jaar worden uitgekeerd en geïndexeerd** zonder toekomstige verplichtingen in gevaar te brengen.

Nog even terug naar de AOW: die wordt in zijn geheel bekostigd uit de belasting die daarvoor op het loon (ook het pensioen!) wordt geheven en aangevuld vanuit de algemene rijksmiddelen, die eveneens afkomstig zijn uit belastinginning. Doordat het hier dus gaat om belasting op loon, maakt zij indirect ook onderdeel uit van de tegenstelling Arbeid en Kapitaal.

Vakbondsmacht en vakbondsstrijd.

In de voorgenomen wijzigingen van ons pensioenstelsel staan hele grote belangen op het spel: het gaat om honderden miljarden euro's! Zowel voor werkgevers, die hun rendementen willen verhogen, als voor werknemers, die hun rechten: **op tijd een goed (geïndexeerd) pensioen voor iedereen!** moeten verdedigen. Opnieuw gaat het om de tegenstelling tussen Arbeid en Kapitaal. Het is echt een illusie om te denken dat die belangen uitsluitend via ons poldermodel en zonder de inzet van vakbondsmacht kunnen worden veilig gesteld.

Hét bewijs daarvoor is in de afgelopen tien jaar (!) van niet indexeren nu wel geleverd. Inmiddels hebben gepensioneerden en werkenden al 20% = ofwel twee maanden per jaar aan koopkracht ingeleverd.

Vakbondsmacht kan niet 'op bevel' worden gerekruteerd. Het is een proces waarin saamhorigheid en actiebereidheid duurzaam wordt opgebouwd en onderhouden. Aan de hand van eisen, die voor iedereen helder zijn en waarvan de noodzaak door iedereen wordt onderschreven. Vakbondsmacht is het resultaat van bewustwording en van vertrouwen in de rol die de vakbeweging en haar leiding op zich neemt.

Dit laatste nu begint de laatste maanden hard achteruit te hollen.

Zo blijkt uit de onvrede die door de leden wordt verwoord en uit het feit dat grote getale leden hun lidmaatschap beëindigen met een piek bij pensionering of niet lang daarna.

Discussie, overtuiging en inzicht in noodzaak van collectief en solidair optreden leiden tot een gedeelde strategie om concreet geformuleerde eisen binnen te halen.

Het uitblijven van facilitering voor het vormen van vakbondsmacht door de FNV roept grote vraagtekens op over de keuzes die de FNV op dit moment maakt. Het lijkt erop dat met het ondertekenen van het pensioenakkoord zij zich heeft verplicht tot het uitsluitend overleg voeren met de sociale partners.

De vier eisen '**op tijd (1) een goed = geïndexeerd) (2) pensioen voor iedereen(3)!**' met de overkoepelende eis: wij accepteren **geen verslechteringen'** (4), waarvoor vorig jaar actie werd gevoerd voldoen aan de voorwaarden voor het opbouwen van vakbondsmacht. De stakingen op 28 en 29 mei 2019 laten dat zien.

Deze macht heeft de druk bij politiek en werkgevers vergroot om tot een akkoord te komen. In juni werd een pensioenakkoord gesloten tussen werkgevers, de overheid (als grootste werkgever) en de vakbeweging. Maar ten koste van wat ging dat? en wat levert het nu op? Het akkoord zelf laat bijna alles open. Alleen op het punt van de pensioenleeftijd werd iets geregeld, maar ook dat voldeed niet

aan onze eis: stoppen op 66 jaar. 75% van de werkenden stemden voor het akkoord, 75% van de gepensioneerden tegen.

Intussen vragen steeds meer leden zich af of met het ondertekenen van dit akkoord geen sprake is van een grote historische vergissing.

De energie van de onderhandelaars van de FNV wordt in de 'poldermodus' vooral in beslag genomen door het bedenken van compromissen. Voor de uitwerking van het akkoord is een heel circus van stuurgroep, klankbordgroepen, en ondersteunende teams in het leven geroepen. Een tactiek die tijdrovend en versluiwend werkt en die niet kan voorkomen dat zich intussen nieuwe ongewenste praktijken ontwikkelen waarin privatisering een rol speelt. De opbouw van vakbondsmacht om de eisen binnen te halen heeft in FNV geen prioriteit. De zeer gebrekkige facilitering van WPA/LCR eind 2019 en het vooralsnog geheel ontbreken daarvan dit jaar is daarvan een voorbeeld.

Voortgang WPA/LCR

Het kernteam van WPA/LCR heeft zich beraden in haar brainstorm op 15 januari jl. m.b.t. de stand van zaken in het 'pensioendossier', de noodzaak van communicatie met de achterban en de noodzaak en mogelijkheden voor het opbouwen van vakbondsmacht. Vastgesteld werd dat door de enorme belangen die op het spel staan, het niet zal lukken om onze eisen binnen te halen zonder verbreding van de strijd naar andere maatschappelijke organisaties. Het Kernteam heeft besloten om haar inzichten en conclusies te delen met de WPA/LCR op 19 februari a.s., en vervolgens met de achterban in de provinciale actiecomités "Red het Pensioenstelsel" en met de Sectorraad Senioren in haar vergadering op 30 januari a.s. In maart wil het Kernteam in een groot landelijk kaderberaad de conclusies uit deze raadplegingen delen met alle actieve kaderleden.

In een gesprek met Tuur Elzinga op 17 januari jl. werd dit voornemen door het Kernteam aan de orde gesteld. Ook toen bleek opnieuw dat het FNV-bestuur alle energie richt op het gezamenlijk met de sociale partners uitwerken van het pensioenakkoord. De noodzaak voor het opbouwen van vakbondsmacht wordt in dit stadium afgewezen en komt pas aan de orde als het in de uitwerking vast zou lopen.

Met het tekenen van het pensioenakkoord heeft de FNV inmiddels ingestemd met een fundamentele wijziging van het huidige pensioenstelsel, met het **niet** indexeren van de pensioenen tot en met 2021 en met het langzaam opbouwen van de pensioengerechtigde leeftijd tot 67 jaar in 2021 om vervolgens nog verder door te kunnen stijgen.

Hoe schraal is dit resultaat als je het af zet tegen de resultaten die onlangs met vakbondsmacht geboekt werden in Frankrijk en waarbij de pensioengerechtigde leeftijd blijft staan op **62 jaar!!!**

De Sector Senioren en de kwestie van de Pensioenen

In de FNV Sector Senioren is een groeiend onbehagen waarneembaar over de ontwikkeling van het pensioendossier. Op de Actiedag van 11 december 2019 in het Openlucht Museum in Arnhem wilde het Sectorbestuur zich profileren als belangenbehartiger van gepensioneerden. Op die dag werd echter nauwelijks afstand genomen van de 'polder-modus' van FNV in het pensioendossier. Voor- en tegenstanders van het pensioenpolderen hielden elkaar in evenwicht. Uit de zaal echter kwamen vooral boze en gefrustreerde reacties over het gevoerde beleid. Deze onrust in de sector is groeiende. Wellicht geeft de sectorraad van 30 januari meer duidelijkheid?

WPA/LCR overleg op 19 februari / kaderberaad in maart

Het overleg op 19 februari dwingt WPA/LCR tot heroverweging van haar positie. Het Kernteam zal bijdragen en voorstellen ontwikkelen om de actiebereidheid onder de leden te peilen. Elk Provinciaal Actiecomité, evenals de Sectorraad Senioren, wordt uitgenodigd een bijdrage te leveren voor het beraad op 19/2. Het overleg zal nog door de FNV-organisatie worden gefaciliteerd.

De volgende voorstellen zijn in voorbereiding en zullen op 19/2 aan de orde komen:

– *regionalisering van de actiecomités.*

Om actiecomités te versterken en nieuwe (kader)leden de gelegenheid te geven zich aan te sluiten en te verdiepen in de pensioenstrijd zal **schaalverkleining** nodig zijn. Lokaal zullen de actiecomités bijeenkomsten beleggen waar kaderleden overleggen, informatie uitwisselen en meningen delen over de pensioenstrijd. Omdat het relatief kleine groepen betreft kunnen alle deelnemers aan het woord komen en zullen de bijeenkomsten zeer effectief zijn. Er zal een 'pensioen-kadervormingsprogramma' worden ontwikkeld om bewustwording en discussie te stimuleren. Extra voordeel hiervan is dat er

weinig reistijd mee zal zijn gemoeid en gebruik kan worden gemaakt van Vakbondshuizen in de regio. Ook kunnen lokale actieplannen worden bedacht, zoals meedoen aan het 'pensioen-alarm'. Voor de samenstelling van deze lokale groepen kunnen de intekenlijsten op de pensioenacties in 2018 worden gebruikt.

– uitwerking actie 'Indexatie voor elke generatie NU!'

Het ongeduld en boosheid bij onze achterban over het niet-indexeren van de pensioenen groeit met de dag! De energie die hierbij 'vrij' komt moeten we een bedding geven om 'Indexatie voor elke generatie NU' af te dwingen. Mede omdat de FNV-leiding indexatie afhankelijk maakt van een 'nieuw pensioencontract' zullen we vooral medestanders moeten zoeken onder kaderleden en bij maatschappelijke organisaties die zich hebben uitgesproken over de noodzaak en mogelijkheid van indexatie. De opbouw van deze actie zal zowel vanuit de lokale comités als landelijk vorm krijgen.

– het pensioentribunaal

Eén van de onderdelen van de 'indexatie-actie' is het initiatief van het Actiecomité Zuid-Holland om een '**pensioentribunaal**' te organiseren: het onderzoek naar en het dagen van de verantwoordelijken die **verhinderen** dat de deelnemers aan pensioenfondsen (actieven, slapers en gepensioneerden) zeggenschap over hun eigen pensioen hebben, waardoor pensioenen niet geïndexeerd worden ondanks de gestage groei van het pensioenvermogen! Dit initiatief is niet voorbehouden aan de FNV, er zullen tal van maatschappelijke organisaties aan mee werken.

Op dit moment is nog niet duidelijk of het groot kaderberaad in maart ook wordt gefaciliteerd. Uitnodiging en agenda voor 19 februari volgen.

Namens het Kernteam WPA/LCR

Jan IJssink

Nogmaals: De grote pensioenfondsen hebben over 2019 opnieuw een topjaar gehad met gemiddeld 17 tot 19% rendement over ons vermogen. Het zoveelste goede jaar op rij.

En FNV blijft vooralsnog gewoon verder doorpolderen zonder vakbondsmacht op te bouwen.

Dat laten we toch niet gebeuren??!!!